

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการเรียไรโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์¹

ว่าที่ร้อยตรีหญิง ณิชฐฎาพร ศิริธรรม²

ในสภาวะการณปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาภัยพิบัติในหลายๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็น การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโควิด-19 ที่มีการแพร่ระบาดไปทั่วโลก รวมถึง ประเทศไทย มีผู้คนเจ็บป่วยและเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก สถานการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติไม่ว่าจะเป็น ปัญหาพายุทกภัย อุทกภัย ภัยหนาวหรืออัคคีภัยรวมถึงภัยพิบัติที่เกิดขึ้นจากน้ำมือของมนุษย์ เช่น ปัญหา การลักลอบวางเพลิงเผาป่า ทำให้ทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคประชาชน องค์กรการกุศล หรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเข้าไปให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยต่างๆ เหล่านั้น แต่ภาครัฐก็มีงบประมาณ ในการให้ความช่วยเหลือที่จำกัดและไม่เพียงพอที่จะช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้ทุกราย ภาครัฐและ ภาคประชาชนจึงจำเป็นต้องร่วมมือกันในการรวบรวมเงิน ทรัพย์สินหรือสิ่งของต่างๆ เพื่อช่วยเหลือ ผู้ประสบภัย การเรียไรจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่ภาครัฐและภาคประชาชนนิยมใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวม เงินหรือทรัพย์สิน เพื่อนำไปซื้อสิ่งของสำหรับช่วยเหลือและเยียวยาผู้ประสบภัย

โดยวิธีการเรียไรที่นิยมใช้ในปัจจุบัน คือการเรียไรโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจาก สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นสื่อกลางที่ใ้บุคคลทั่วไปใช้ในการติดต่อสื่อสาร โฆษณา ประชาสัมพันธ์ รวมถึง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างการมีส่วนร่วมของคนในสังคม ทำให้การเรียไรโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ กลายเป็นวิธีการที่ภาครัฐและภาคประชาชนนิยมใช้ในการรวบรวมเงินหรือทรัพย์สิน เพื่อนำเงินหรือ ทรัพย์สินที่ได้รับจากการเรียไรไปใช้ช่วยเหลือและเยียวยาผู้ประสบภัย เพราะทำได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว และเข้าถึงกลุ่มคนได้จำนวนมาก คนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้อย่างอิสระ ไม่จำกัด เพศ อายุ เชื้อชาติหรือภาษา โดยเฉพาะการเรียไรบนแพลตฟอร์มยักษ์ใหญ่อย่างเฟซบุ๊ก (Facebook) ทวิตเตอร์ (Twitter) ที่เป็น สื่อสังคมออนไลน์ยอดนิยมที่สามารถพบเห็นการเรียไรได้บ่อยครั้งในสังคมปัจจุบัน นอกจากนี้จะใช้ สื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเรียไรแล้ว สื่ออิเล็กทรอนิกส์ยังถูกใช้เป็นเครื่องมือ ในการทำธุรกรรมการเงินผ่านอินเทอร์เน็ตบนโทรศัพท์มือถือหรือที่เรียกว่า Mobile Banking ทำให้การ บริจาคเงินของผู้ถูกเรียไรเป็นเรื่องง่ายแค่ปลายนิ้ว การเรียไรโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์จึงเป็นวิธีการที่

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการเรียไรโดยใช้สื่อ อิเล็กทรอนิกส์ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาคือ รองศาสตราจารย์เรืองยศ แสนภักดี และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ สุเมธ จานประดับ และรองศาสตราจารย์ ดร.ปภาศรี บัวสวรรค์

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาเขตบางนา) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

สามารถรวบรวมเงินได้เป็นจำนวนมากและใช้เวลาในการรวบรวมเงินน้อย ส่งผลให้ผู้ทำการเรียไรสามารถนำเงินที่ได้รับจากการเรียไรไปใช้จ่าย เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยและผู้ด้อยโอกาสทางสังคมได้อย่างรวดเร็ว

จากการศึกษาทำให้ทราบว่า การเรียไรเป็นการกระทำที่อยู่ในความควบคุมของรัฐ กล่าวคือบุคคลที่ประสงค์จะทำการเรียไรจะต้องดำเนินการขออนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายก่อนจึงจะดำเนินการเรียไรได้ โดยกฎหมายที่ใช้ในการควบคุมการเรียไรก็คือพระราชบัญญัติควบคุมการเรียไร พุทธศักราช 2487 ที่ให้ไว้เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2487 และใช้บังคับยาวนานกว่า 76 ปี โดยผู้ศึกษาจะทำการศึกษาเฉพาะประเด็นปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการเรียไรโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับความหมาย ประวัติความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎีและหลักการของการควบคุมการเรียไรโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งทำให้ผู้ศึกษามีความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการควบคุมการเรียไรที่รัฐในฐานะผู้ใช้อำนาจปกครองจำเป็นต้องกำหนดมาตรการหรือหลักเกณฑ์ในการบังคับให้ผู้ประสงค์จะทำการเรียไรต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยอ้างอิงได้จากแนวความคิดทฤษฎีปฏิฐานนิยมทางกฎหมายของสำนักกฎหมายบ้านเมืองซึ่งเน้นที่สภาพบังคับของกฎหมายอันเป็นการวางบรรทัดฐานความประพฤติให้คนในสังคมต้องปฏิบัติตาม เพื่อให้คนในสังคมใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข

จากการศึกษาทำให้ทราบว่าพระราชบัญญัติควบคุมการเรียไร พุทธศักราช 2487 ที่ใช้บังคับอยู่นั้นยังใช้บังคับไม่ครอบคลุมถึงการเรียไรโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้ทำการเรียไรนิยมใช้ในยุคปัจจุบัน ทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติหลายประการซึ่งสรุปได้ ดังต่อไปนี้

ประเด็นแรกปัญหาเกี่ยวกับความหมายของคำว่า “เรียไร” ซึ่งตามมาตรา 4³ ได้ให้ความหมายของคำว่า “การเรียไร” หมายความว่า ความรวมตลอดถึงการซื้อขาย แลกเปลี่ยน ชดใช้ หรือบริการ ซึ่งมีการแสดงโดยตรงหรือโดยปริยาย ว่ามิใช่เป็นการซื้อขาย แลกเปลี่ยน ชดใช้ หรือบริการธรรมดา แต่เพื่อรวบรวมทรัพย์สินที่ได้มาทั้งหมดหรือบางส่วนไปใช้ในกิจการอย่างหนึ่งนั้นด้วย แต่คำที่นิยมใช้ในการรวบรวมเงินหรือทรัพย์สินจากบุคคลทั่วไป เพื่อนำเงินไปใช้ในกิจการกุศล หรืองานสาธารณประโยชน์ที่พบเห็นได้บ่อยครั้งในสื่อสังคมออนไลน์กลับใช้คำว่า “การรับบริจาค” หรือ “การขอรับบริจาค” ซึ่งทำให้เกิดประเด็นปัญหาว่าคำว่า “การรับบริจาค” มีความหมายเหมือนคำว่า “การเรียไร” ตามพระราชบัญญัติควบคุมการเรียไร พุทธศักราช 2487 หรือไม่ และมีความหมายแตกต่างจากคำว่า “การเรียไร” อย่างไร ซึ่งคำว่า “การรับบริจาค” ยังไม่มีการให้คำจำกัดความหรือให้ความหมายไว้อย่างชัดเจน มีแต่การให้ความหมายของคำว่า “การบริจาค” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน คำว่า “เงินบริจาค” และ “ทรัพย์สิน” ตามระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยเงินบริจาคและทรัพย์สินบริจาคของหน่วยบริการ พ.ศ.2561 ที่พอจะนำมาเทียบเคียง

³พระราชบัญญัติควบคุมการเรียไร พุทธศักราช 2487 มาตรา 4.

ความหมายของคำว่า “การรับบริจาค” ได้ โดยผู้ศึกษามีความเห็นคำว่า “การรับบริจาค” น่าจะหมายถึง การขอรับการให้ที่มีผู้นำเงินหรือทรัพย์สินมาให้ผู้รับบริจาค โดยผู้รับบริจาคจะทำการร้องขอหรือไม่ร้องขอก็ได้ และผู้บริจาคจะระบุนวัตกรรมประสงค์ หรือไม่ระบุนวัตกรรมประสงค์ หรือระบุนวัตกรรมประสงค์ของการบริจาคไว้ ไม่ชัดเจนก็ได้ จึงทำให้เกิดปัญหาในการตีความกฎหมาย และเมื่อนำคำว่า “การรับบริจาค” เปรียบเทียบกับ คำว่า “การเรียไร” จะพบว่า “การรับบริจาค” จะแบ่งเป็น 2 กรณี คือ กรณีแรก การรับบริจาคโดยระบุนวัตกรรมประสงค์ของการรับบริจาคซึ่งการรับบริจาคกรณีนี้จะมีลักษณะคล้ายกับการเรียไรตามพระราชบัญญัติ ควบคุมการเรียไร พุทธศักราช 2487 กรณีที่ 2 คือ การรับบริจาคโดยผู้บริจาคมีเจตนาให้เงินหรือทรัพย์สินแก่ หน่วยรับบริจาคโดยไม่ระบุนวัตกรรมประสงค์หรือระบุนวัตกรรมประสงค์ไม่ชัดเจน ซึ่งการรับบริจาคกรณีนี้จะไม่อยู่ในความหมายของคำว่า “การเรียไร” อย่างไรก็ตามเมื่อไม่มีการให้นิยามความหมายไว้อย่างชัดเจนจึงทำให้เกิดปัญหาในการตีความกฎหมาย และปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายต่อไป

ประเด็นที่สองปัญหาเกี่ยวกับลักษณะของการเรียไรโดยการโฆษณาตามมาตรา 8⁴ ที่กฎหมาย กำหนดให้การเรียไรโดยโฆษณาด้วยสิ่งพิมพ์ ด้วยวิทยุกระจายเสียง หรือด้วยเครื่องแปลงเสียงจะจัดให้มิหรือ จัดให้มิก็ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ แต่จากการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสื่อสารสนเทศ ทำให้การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร การโฆษณาผลิตภัณฑ์สินค้าหรือบริการในยุคปัจจุบันมีวิธีการที่ เปลี่ยนแปลงไปและสามารถทำได้ง่ายด้าย สะดวก รวดเร็ว ประหยัด เข้าถึงกลุ่มคนได้จำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการโฆษณาด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบต่างๆ อาทิเช่นการโฆษณาโดยใช้ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านคอมพิวเตอร์บนอินเทอร์เน็ต การโฆษณาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ อาทิเช่นเฟสบุ๊ค (Facebook) ทวิตเตอร์ (Twitter) หรือโปรแกรมไลน์ (Line) ทำให้ลักษณะการโฆษณาด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นที่นิยมเป็นอย่างมากในยุคปัจจุบัน รวมถึงรูปแบบหรือลักษณะของการเรียไรหรือการรับบริจาคด้วย แต่การเรียไรโดยการโฆษณาตามมาตรา 8 ยังไม่ครอบคลุมถึงการเรียไรโดยการโฆษณาด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ บนเครือข่ายสังคมออนไลน์ ทำให้การเรียไรโดยการโฆษณาด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ไม่อยู่ในบังคับที่ต้อง ขออนุญาตต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการเรียไร พุทธศักราช 2487

ประเด็นที่สามปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ที่ขออนุญาตทำการเรียไร ซึ่งตามมาตรา 11 (1) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการเรียไร พุทธศักราช 2487 กำหนดห้ามมิให้อนุญาตให้บุคคลมีอายุต่ำกว่า 16 ปี จัดให้มีการเรียไรหรือทำการเรียไร จะเห็นได้ว่ากฎหมายคำนึงถึงเรื่องเกณฑ์อายุเป็นสำคัญ โดยบุคคล ที่จะจัดให้มิหรือทำการเรียไรได้จะต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 16 ปี แต่ในขณะเดียวกันบุคคลที่ขออนุญาตทำการ เรียไรที่อายุไม่ต่ำกว่า 16 ปี บางรายยังเป็นผู้เยาว์และยังไม่บรรลุนิติภาวะจึงเป็นผู้หย่อนความสามารถตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ส่งผลให้ผู้ขออนุญาตทำการเรียไรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะจะดำเนินการ

⁴ พระราชบัญญัติควบคุมการเรียไร พุทธศักราช 2487 มาตรา 8.

บริหารจัดการทรัพย์สินที่ได้จากการเรียไรได้ ก็ต่อเมื่อได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้ปกครอง เนื่องจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ถือว่าบุคคลที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ยังอ่อนประสบการณ์ทั้งในด้านสติปัญญา วุฒิภาวะ ร่างกาย ความคิดอ่าน ความรู้ ความชำนาญและไหวพริบ ยังเป็นผู้ไม่สมบูรณ์พอที่จะใช้สิทธิและปฏิบัติหน้าที่ได้โดยลำพัง อันอาจเป็นเหตุให้ผู้ไม่สุจริตถือโอกาสเอารัดเอาเปรียบผู้ที่ขออนุญาตทำการเรียไรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ โดยอาศัยการขาดวุฒิภาวะ ขาดประสบการณ์ ขาดความสามารถ และความรู้อาจไม่ถึงการณ์ของผู้ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะก่อให้เกิดความเสียหาย หรือใช้ผู้ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะเป็นเครื่องมือในการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ

ประเด็นที่สี่ปัญหาเกี่ยวกับบทกำหนดโทษ เนื่องจากพระราชบัญญัติควบคุมการเรียไร พุทธศักราช 2487 เป็นกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของประเทศชาติ รัฐในฐานะผู้ใช้อำนาจปกครองจึงต้องกำหนดกฎเกณฑ์ให้คนในสังคมต้องปฏิบัติตาม และหากมีการฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ที่รัฐกำหนด ผู้ฝ่าฝืนและผู้กระทำความผิดต้องถูกลงโทษตามกฎหมายอันเป็นหลักการตามทฤษฎีการลงโทษ เพื่อให้ผู้กระทำความผิดเกิดความเกรงกลัวต่อการกระทำความผิดและไม่กลับมากระทำความผิดซ้ำอีก เพื่อปกป้องคนในสังคมให้อยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข อย่างไรก็ตามการกำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดต้องมีความเหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นความเหมาะสมต่อความผิดที่ได้กระทำ ความเหมาะสมแก่ภัยหรือความเสียหายที่ผู้ถูกลงโทษได้รับหรือเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งการลงโทษผู้กระทำความผิดต้องเป็นผู้สมควรได้รับการลงโทษนั้น แต่เนื่องจากพระราชบัญญัติควบคุมการเรียไร พุทธศักราช 2487 ได้ใช้บังคับมานานกว่า 76 ปี โดยที่ไม่มีการปรับปรุงหรือแก้ไขให้เหมาะสม ในขณะที่ประเทศไทยได้มีการพัฒนาในหลายๆด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจและด้านสังคม ด้านเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้อัตราค่าครองชีพของคนในสังคมสูงขึ้น ค่าเงินมากขึ้น อัตราค่าครองชีพที่ใช้ในการดำรงชีวิตในปัจจุบันมีมูลค่าเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตเป็นอย่างมาก ด้วยเหตุนี้การกำหนดอัตราโทษทางอาญาตามพระราชบัญญัติควบคุมการเรียไร พุทธศักราช 2487 ที่ใช้บังคับอยู่ จึงมีความไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลง ส่งผลให้ผู้ไม่สุจริต ผู้กระทำความผิดหรือกลุ่มมิจฉาชีพไม่เกิดความเกรงกลัวต่อการลงโทษตามบทกำหนดโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย เพราะเมื่อผู้กระทำความผิดจะกระทำการใดต้องพิจารณาถึงผลดีผลเสียของการที่จะกระทำนั้น และเมื่อผู้กระทำความผิดพิจารณาแล้วเห็นว่าบทกำหนดโทษที่ตนจะได้รับเมื่อตนกระทำความผิดนั้นน้อยกว่าผลประโยชน์ที่ตนจะได้รับเมื่อได้ตนได้กระทำความผิด ผู้กระทำความผิดจึงเจตนาจงใจฝ่าฝืนต่อกฎเกณฑ์ตามที่กฎหมายกำหนดเพื่อแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ

ประเด็นที่ห้าปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมการเรียไรโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากในปัจจุบันมีการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสารสนเทศหลากหลายประเภทในการเรียไร ไม่ว่าจะเป็นสื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุกระจายเสียง สื่ออินเทอร์เน็ต สื่อสังคมออนไลน์ โดยการเผยแพร่ข้อความ ภาพ คลิป หรือเสียงด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ แต่พระราชบัญญัติควบคุมการเรียไร พุทธศักราช 2487 ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะก็ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการควบคุมการเรียไรโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ไว้ มีแต่เพียงกฎหมายที่ใช้สำหรับการควบคุมการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ซึ่งก็คือ “พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550” ซึ่งกฎหมายดังกล่าวก็ไม่ได้มีบทบัญญัติเฉพาะเกี่ยวกับการควบคุมกำกับดูแลการกระทำการเรียไรโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และมีได้มีบทบัญญัติกำหนดฐานความผิดสำหรับการเรียไรโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านทางระบบคอมพิวเตอร์ไว้ มีเพียงแต่บทบัญญัติที่เกี่ยวกับการนำข้อมูลเท็จเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ที่พอจะนำมาปรับใช้ได้ หากพิสูจน์ได้ว่าผู้ทำการเรียไรมีเจตนาไม่สุจริตนำข้อมูลอันเป็นเท็จเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์โดยการเรียไรด้วยการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และหากการเรียไรกระทำโดยหลอกลวงประชาชนเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินของผู้ถูกเรียไร การเรียไรดังกล่าวก็จะมีคามผิดฐานฉ้อโกงหรือฉ้อโกงประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญาอีกความผิดหนึ่ง นอกจากนี้ยังไม่มีบทกฎหมายใดที่ให้กำหนดให้อำนาจหน้าที่แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบความถูกต้องแท้จริงของข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับการเรียไรโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบช่องทางทางการเงินของผู้ขออนุญาตทำการเรียไรว่าได้รับเงินหรือทรัพย์สินจากการเรียไรเป็นจำนวนเงินเท่าใดและมีการใช้จ่ายเงินไปตามวัตถุประสงค์ของการเรียไรหรือไม่ จึงทำให้หน่วยงานของรัฐและพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สามารถเข้าไปตรวจสอบ ควบคุม หรือกำกับดูแลการเรียไรโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างทั่วถึง

จากการศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการเรียไรโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับความหมายของคำว่า “การเรียไร”

จากการศึกษาผู้ศึกษาขอเสนอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมนิยามความหมายของคำว่า “การเรียไร” ในพระราชบัญญัติควบคุมการเรียไร พุทธศักราช 2487 ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยเสนอให้กำหนดความหมายของคำว่า “การเรียไร” ให้มีความหมายรวมถึงการเรียไรและการรับบริจาค ดังนี้

“การเรียไร” หมายความว่า การเก็บเงินหรือทรัพย์สินโดยขอร้องให้ช่วยออกเงินหรือทรัพย์สินตามใจสมัคร และให้หมายความรวมถึง การรับบริจาค การซื้อขาย แลกเปลี่ยน ชดใช้ หรือบริการ ซึ่งมีใช่การแสดงโดยตรง หรือโดยปริยายว่ามีใช่เป็นการรับบริจาค การซื้อขาย แลกเปลี่ยน ชดใช้ หรือการบริการธรรมดา แต่เพื่อรวบรวมทรัพย์สินที่ได้มาทั้งหมดหรือบางส่วนไปใช้ในกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งนั้นด้วย”

2. ปัญหาเกี่ยวกับลักษณะของการเรียไรโดยการโฆษณา ตามมาตรา 8

ผู้ศึกษาขอเสนอให้มีการแก้ไขเกี่ยวกับลักษณะของการเรียไรโดยการโฆษณาตาม มาตรา 8 ที่ต้องขออนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้รวมถึงลักษณะการเรียไรโดยการโฆษณาด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อออนไลน์ สื่อวิทยุโทรทัศน์ หรือสื่อสารสนเทศอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นการโฆษณาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีการใด ๆ ที่ต้องใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นเครื่องมือให้เป็นการเรียไรที่ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย

3. ปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ขออนุญาตทำการเรียไร

ปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ขออนุญาตทำการเรียไรในเรื่องเกณฑ์อายุของผู้ขออนุญาตทำการเรียไร ซึ่งผู้ศึกษาขอเสนอว่าควรแก้ไขการกำหนดเกณฑ์อายุของผู้อนุญาตทำการเรียไรให้ผู้ขออนุญาตทำการเรียไรหรือจัดให้มีการเรียไรได้จะต้องเป็นบุคคลที่บรรลุนิติภาวะมีอายุ 20 ปีบริบูรณ์ หรือบุคคลที่บรรลุนิติภาวะโดยผลของกฎหมาย เพราะเหตุเรื่องความสามารถของบุคคล วุฒิภาวะ ประสิทธิภาพ และสิทธิในการจัดการทรัพย์สิน รวมถึงแก้ไขปัญหาเรื่องการเอาเปรียบและการใช้ผู้ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะเป็นเครื่องมือในการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ

4. ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดโทษตามพระราชบัญญัติควบคุมการเรียไร พุทธศักราช 2487

โดยการกำหนดโทษตามมาตรา 17 - 20 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการเรียไร พุทธศักราช 2487 ไม่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นกำหนดอัตราโทษทางอาญาที่น้อยเมื่อเทียบกับผลประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียไร ผู้ศึกษาจึงขอเสนอให้แก้ไขเกี่ยวกับการกำหนดอัตราโทษคือควรกำหนดอัตราโทษทางอาญาที่สูงขึ้นให้มีความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้ผู้กระทำความผิดเกิดความเกรงกลัวต่อการกระทำความผิด โดยนำอัตราโทษตามประมวลกฎหมายอาญาในฐานะความผิดเกี่ยวกับทรัพย์มาปรับใช้เพื่อกำหนดอัตราโทษทางอาญาให้เหมาะสม

5. ปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมการเรียไรโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์

เนื่องจากการเรียไรโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นรูปแบบการเรียไรลักษณะใหม่ที่ยังไม่มีกฎหมายใดใช้บังคับเป็นการเฉพาะ ผู้ศึกษาขอเสนอให้แก้ไขพระราชบัญญัติควบคุมการเรียไร พุทธศักราช 2487 โดยการเพิ่มลักษณะการเรียไรโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นการเรียไรที่ต้องขออนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ รวมถึงกำหนดวิธีการและรูปแบบของการเรียไรโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้มีความเหมาะสม และให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบข้อมูลการเรียไรว่าผู้ขออนุญาตทำการเรียไรได้ใช้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการเรียไรเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการเรียไร กำหนดให้มีการตรวจสอบช่องทางการใช้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการเรียไร อีกทั้งต้องกำหนดรูปแบบการทำการเรียไรโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้เป็นแนวทางเดียวกัน โดยอาจจะนำแนวคิดเรื่องการระดมทุนสาธารณะ

(crowdfunding) หรือ คราวด์ฟันดิง หรือที่เรียกว่า "การชักชวนการเรียกร้องการบริจาคทางการเงินจากผู้คนจำนวนมากโดยเฉพาะจากชุมชนออนไลน์" ซึ่งก็คือการรวบรวมทุนจำนวนน้อยจากผู้คนจำนวนมากและส่วนใหญ่ผ่านอินเทอร์เน็ต โดยนำรูปแบบการระดมทุน แบบ Donation Based Crowdfunding หรือการระดมทุนเพื่อ การบริจาค และ Reward Based Crowdfunding คือ การระดมที่คล้ายกับการบริจาค แต่มีสิ่งของให้เป็นรางวัล (Reward) มาปรับใช้ในการกำหนดลักษณะของการเรียไร โดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่บัญญัติขึ้นใหม่

เอกสารอ้างอิง

สัญญาพงศ์ ลิ้มประเสริฐและคณะ. “การลงโทษผู้กระทำความผิดทางอาญา”. วารสารงานประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปี 2562. 26 เมษายน 2562.

PeerPower Team. “คราวด์ฟันดิง (Crowdfunding) โอกาสในการระดมทุนจากฝูงชน”.. [Online]. available URL:<https://www.peerpower.co.th> .2563.

พระราชบัญญัติควบคุมการเรียไร พุทธศักราช 2487.

พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550.

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.2544.

ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการรับเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้ทางราชการ พ.ศ. 2562.